

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης 43/2023

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α')
Συνεδρίαση της 3^{ης} Απριλίου 2023

Σύνθεση

Πρόεδρος: Στυλιανή Χαριτάκη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Αδαμαντία Καπετανάκη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Ευσταθία Τσαούση, Διονύσιος Χειμώνας, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Αντώνιος Αντωνίου, Σπυρίδων Μαυρογιάννης, Ελένη Λευθεριώτου, Εμμανουέλα Πανοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ανδριανή Κατσαρού, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. (0)133097_22/13-12-2022 του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων/Διεύθυνση Ειδικών Παρακαταθηκών (Δ4).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται: α) εάν μπορεί το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να αποδώσει ακινδύνως στον εκτελεστή διαθήκης, χρηματικές παρακαταθήκες που συστήθηκαν από τον μεσεγγυούχο που ορίστηκε και διατάχθηκε προς τούτο με δικαστική απόφαση, ύστερα από τη σφράγιση του ιδιωτικού χώρου διαθέτη περιουσίας υπέρ κοινωφελούς σκοπού, ενόσω υφίσταται εκκρεμής δίκη κατόπιν άσκησης αγωγής νόμιμης μοίρας των τέκνων του διαθέτη και β) εάν απαιτείται η έκδοση δικαστικής απόφασης για άρση

της μεσεγγύησης με διάταξη προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για απόδοση των παρακαταθηκών στους αναγνωρισθησόμενους δικαιούχους.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, όπως, στη συνέχεια, αυτά συμπληρώθηκαν και διευκρινίσθηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 07.04.2017 απεβίωσε στα Τρίκαλα ο Ι.Π. του Μ., ιδρυτής του Κοινωφελούς Ιδρύματος με την επωνυμία «ΙΔΡΥΜΑ Μ.Σ.Π. –ΤΡΙΚΑΛΑ».
2. Ο αποβιώσας Ι.Π. διατηρούσε γραφείο σε ξενοδοχείο στα Τρίκαλα με την επωνυμία «HOTEL Ρ.», αρχικώς πλήρους κυριότητάς του και σήμερα του ανωτέρω Ιδρύματος, το οποίο εκμεταλλεύεται η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία (ΙΚΕ) με την επωνυμία «Π.Ξ. ΙΚΕ» και το διακριτικό τίτλο «Π. Ξ.», συνιδρυτής της οποίας ήταν ο αποβιώσας, ο οποίος κατείχε το 99% επί του συνόλου των εταιρικών μεριδίων, ποσοστό που στη συνέχεια μεταβίβασε στο προαναφερθέν Ίδρυμα λόγω δωρεάς.
3. Ο αποβιώσας συνέταξε δύο (2) δημόσιες διαθήκες και, συγκεκριμένα, τις από 10.02.2015 και 21.12.2016 διαθήκες που δημοσιεύτηκαν με τα υπ' αριθμ. 150/2017 και 151/2017 Πρακτικά του Ειρηνοδικείου Τρικάλων, αντίστοιχα, σύμφωνα με τις οποίες μοναδικός κληρονόμος όλης της περιουσίας του ορίζεται το Κοινωφελές Ίδρυμα «ΙΔΡΥΜΑ Μ.Σ.Π.–ΤΡΙΚΑΛΑ». Μάλιστα, στη νεότερη από αυτές (με ημερομηνία 21.12.2016), με την οποία ανακαλείται κάθε προγενέστερη διαθήκη, επισημαίνεται ότι οι παροχές που έγιναν εν ζωή προς την κόρη του Ε. Π. υπερκαλύπτουν τη νόμιμη μοίρα, ορίζεται δε να μην λάβουν τίποτε τα άλλα δύο τέκνα Α. Π. και Μ. Π. για τους εκεί αναφερόμενους λόγους, σε κάθε δε περίπτωση και οι εν ζωή παροχές προς αυτούς υπερκαλύπτουν τη νόμιμη μοίρα.
4. Μετά τον θάνατο του Ι. Π., με την με αριθμό 48/2017 απόφαση του Ειρηνοδικείου Τρικάλων (Διαδικασίας Εκουσίας Δικαιοδοσίας), διατάχθηκε η

σφράγιση του ιδιωτικού-προσωπικού γραφείου του αποβιώσαντος που διατηρούσε εντός του ξενοδοχείου «HOTEL P.» και ορίστηκε μεσεγγυούχος των πραγμάτων ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Τρικάλων ή ο νόμιμος αυτού αναπληρωτής.

5. Με την με αριθμό 52/2017 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου, διατάχθηκε διαδοχικά η αποσφράγιση, απογραφή και επανασφράγιση του ανωτέρω γραφείου, ορίστηκε συμβολαιογράφος για την απογραφή και πραγματογνώμονες για την εκτίμηση της αξίας των κινητών πραγμάτων και διατάχθηκε ο μεσεγγυούχος (που είχε οριστεί με την προαναφερθείσα υπ' αριθμ. 48/2017 απόφαση) να παρακαταθέσει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τα τυχόν τιμαλφή, χρήματα, αξιόγραφα ή οτιδήποτε άλλο αξίας βρεθεί εντός του σφραγισθησομένου χώρου.

Σε εκτέλεση της παραπάνω απόφασης, ο μεσεγγυούχος Διοικητής του Α.Τ. Τρικάλων, κατέθεσε στο Γραφείο Παρακαταθηκών της Δ.Ο.Υ. Τρικάλων τα ανευρεθέντα χρήματα και τιμαλφή και συστήθηκαν, όσον αφορά τα ανευρεθέντα χρήματα, τα με αριθμούς 563/19.04.2017 και 554/12.04.2017 γραμμάτια σύστασης χρηματικής παρακαταθήκης, ποσών 1.736.950 και 802,45 ευρώ, αντίστοιχα, αποδοτέα μετά την προσκόμιση δικαστικής απόφασης.

6. Δυνάμει της με αριθμό 19/2018 απόφασης του Ειρηνοδικείου Τρικάλων (Διαδικασίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας), που κατέστη τελεσίδικη μετά την έκδοση της με αριθμό 31/2019 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, αναγνωρίστηκε προσωρινά ότι το ποσό των 109.590,63 ευρώ που περιλήφθηκε στο με αριθμό 563/19.04.2017 γραμμάτιο, ανήκει στην εταιρεία «Π.Ξ. ΙΚΕ», ως υπόλοιπο του κεντρικού της ταμείου, το δε Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων απέδωσε, από το γραμμάτιο αυτό, ποσό ύψους 60.000 ευρώ στο νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας αυτής και συστήθηκε οίκοθεν το με αριθμό 1273/27.03.2018 γραμμάτιο, ποσού 1.676.950 ευρώ. Στη συνέχεια, κατόπιν άσκησης της με αριθμό ΤΜ 57/2018 αγωγής της εταιρείας «Π. Ξ. ΙΚΕ», εκδόθηκε η με αριθμό 87/2020 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (Τακτική Διαδικασία), σε εκτέλεση της οποίας, σε συνδυασμό και με το με αριθμό 64/2020 Πρακτικό του ΝΣΚ περί μη άσκησης ενδίκων μέσων κατά της απόφασης αυτής, το ΤΠΔ απέδωσε στην ανωτέρω εταιρεία το ποσό των 49.590, 63 ευρώ (109.590,63-60.000) και

συστήθηκε οίκοθεν γραμμάτιο παρακαταθήκης με αριθμό 3248/03.12.2020, ποσού 1.627.359,37 ευρώ.

7. Με την με αριθμό 276/18840/07.02.2018 απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, διορίστηκε εκτελεστής διαθήκης του Ι. Π. ο λογιστής Α. Θ.

Ο εκτελεστής διαθήκης, με αίτησή του (αρ.κατ. 311/2019) προς το Ειρηνοδικείο Τρικάλων (Διαδικασίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας), ζήτησε να αρθεί η μεσεγγύηση και η δημόσια κατάθεση του ποσού του 1. 736.950 ευρώ και να του παρασχεθεί η άδεια να αναλάβει το ανωτέρω ποσό ώστε να το τοποθετήσει σε τράπεζα. Επί της αιτήσεως αυτής, εκδόθηκε η με αριθμό 21/2020 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, η οποία διέταξε την αναστολή εκδίκασης της αίτησης, κατ' άρθρο 249 ΚΠολΔ, μέχρις ότου περατωθούν αμετάκλητα οι παρακάτω υποθέσεις: α) η με αρ.κατάθεσης ΤΠ 51/2017 αγωγή των τέκνων του Ι. Π. (Α., Ε. και Μ. Π.) ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων κατά του Ιδρύματος «ΙΔΡΥΜΑ Μ. Σ. Π.-ΤΡΙΚΑΛΑ» για την αναγνώριση του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας τους στην κληρονομιά του θανόντος και την απόδοσή της σ' αυτούς και β) η με αρ.κατάθεσης ΤΜ 57/2018 ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων αγωγή της εταιρείας «Π. Ξ. ΙΚΕ» κατά των τέκνων του Ι. Π., του Κοινοφελούς Ιδρύματος και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Όσον αφορά την πρώτη αγωγή (ΤΠ 51/2017), από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτει ότι έχει δημοσιευτεί η με αριθμό 77/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, με την οποία αυτή απορρίφθηκε ως αόριστη, και, στη συνέχεια, ασκήθηκε η με αρ.κατ. 16/2020 έφεση ενώπιον του Εφετείου Λάρισας.

Όσον αφορά τη δεύτερη αγωγή (ΤΜ 57/2018), έλαβαν χώρα όσα αναφέρονται στην 6^η σκέψη.

8. Ακολούθως, με την με αριθμό 33/2021 απόφαση του Ειρηνοδικείου Τρικάλων (Διαδικασίας Εκούσιας Δικαιοδοσίας), κατόπιν αιτήσεως του εκτελεστή διαθήκης Α. Θ. κατά του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, δίκη στην οποία παρενέβη το Ελληνικό Δημόσιο προσθέτως υπέρ του εκτελεστή διαθήκης και κατά του Ταμείου, ανακλήθηκε η με αριθμό 21/2020 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου και απορρίφθηκε η σχετική αίτηση (311/2018) με την αιτιολογία ότι, κατ' εφαρμογή των άρθρων 40 αριθ. 1 και 23 του ν.

4182/2013 (Κώδικας Κοινοφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών) «...το χρηματικό ποσό που κατέθεσε ο μεσεγγυούχος...στο καθού Τ.Π.Δ. σε εκτέλεση της υπ' αριθμ. 52/2017 απόφασης του Δικαστηρίου τούτου, αναλαμβάνονται από τον εκκαθαριστή-εκτελεστή διαθήκης (ήτοι τον αιτούντα) με την προσκόμιση σ' αυτό αντιγράφου της διαθήκης του θανόντος, πιστοποιητικού δημοσίευσής της, πιστοποιητικού ότι δεν δημοσιεύτηκε άλλη διαθήκη, αντιγράφου του διορισμού του από την αρμόδια αρχή (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας) και της αποδοχής του ...χωρίς να παρεμβάλλεται δικαστική απόφαση.».

Κατά της ανωτέρω απόφασης, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων άσκησε έφεση, η οποία απορρίφθηκε με την με αριθμό 54/2022 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (Εκουσία Δικαιοδοσία) με την ίδια αιτιολογία.

9. Με την από 21.11.2022 και με αριθμό πρωτοκόλλου (0) 127599_22/01.12.2022 αίτησή του προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ο εκτελεστής διαθήκης Α. Θ., ζητεί την απόδοση του υπολοίπου ποσού των χρηματικών παρακαταθηκών, δηλαδή το ποσό του 1.628.161,82 ευρώ (1.627.359,37 + 802,45).

10. Κατόπιν των ανωτέρω η ερωτώσα υπηρεσία υπέβαλε το κρινόμενο ερώτημα, και συμπλήρωσε, μετά από αίτημα του Γραφείου Ν.Σ.Κ., τα στοιχεία του ερωτήματος, επικαλούμενη:

α) το άρθρο 20 παρ. 1Γ της με αριθμό 0780/444/04.12.1986 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, στην οποία ορίζονται τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίζονται για την απόδοση δικαστικών παρακαταθηκών, μεταξύ των οποίων αντίγραφο πλήρους απόφασης, όταν η απόδοση διατάσσεται με απόφαση πολιτικού δικαστηρίου,

β) το άρθρο 725 παρ. του ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο ο μεσεγγυούχος αποδίδει όταν αρθεί η αμφισβήτηση ή αβεβαιότητα μόνον σε εκείνον που θα αναγνωρισθεί ως δικαιούχος είτε με συμφωνία των μερών είτε μετά από τελεσίδικη ή ανέκκλητη δικαστική απόφαση που τέμνει τη διαφορά που προκάλεσε το διορισμό μεσεγγυούχου,

γ) ότι εξακολουθεί να υφίσταται εκκρεμοδικία επί της αγωγής των τέκνων του αποβιώσαντος Ι. Π. για την αναγνώριση του δικαιώματος της νόμιμης μοίρας τους και, επομένως, δεν έχει αρθεί η αβεβαιότητα ως προς το

ποσοστό και το μέγεθος των κληρονομικών μερίδων όλων των συγκληρονόμων.

Νομοθετικό πλαίσιο

11. Στις διατάξεις του άρθρου 109 παρ. 1 και 3 του **Συντάγματος** ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 109

«1. Δεν επιτρέπεται η μεταβολή του περιεχομένου ή των όρων διαθήκης, κωδικέλλου ή δωρεάς, ως προς τις διατάξεις τους υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ κοινωφελούς σκοπού.

**3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη σύνταξη μητρώου κληροδοτημάτων γενικά και ανά περιφέρεια, την καταγραφή και ταξινόμηση των περιουσιακών τους στοιχείων, τη διοίκηση και διαχείριση του κάθε κληροδοτήματος σύμφωνα με τη βούληση του διαθέτη ή δωρητή και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.».

12. Στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 2 και 3, 2 παρ. 1 και 2, 12 παρ.1, 16 παρ. 1, 17 παρ. 1 και 6, 22 παρ. 1, 3 και 4, 23 παρ. 1, 40 παρ. 1, 42 παρ. 1, 67 παρ. 1, 82 παρ. 8 και 102 του **ν. 4182/2013** (Α' 185) «**Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις**», όπως ισχύει μετά την έκδοση των ν. 4223/2013 (Α' 287), 4261/2014 (Α' 107) και 4758/2020 (Α' 242) που συμπλήρωσαν/τροποποίησαν/κατήργησαν διατάξεις του ν. 4182/2013, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

«Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως:

1. «Κοινωφελής περιουσία»: το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται με κληρονομιά, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή για κοινωφελή σκοπό. Ως «κοινωφελής περιουσία» νοείται επίσης και το νομικό πρόσωπο που τα διαχειρίζεται και εκπροσωπεί, εφόσον υπάρχει. Οι όροι «κοινωφελής περιουσία», «περιουσία» και «εθνικό κληροδότημα» ταυτίζονται.

2. «Συστατική πράξη»: η διαθήκη ή η πράξη δωρεάς, με την οποία καταλείπεται νόμιμα περιουσία κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου.

3. «Κοινωφελής σκοπός»: κάθε εθνικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός, εκπαιδευτικός, πολιτιστικός και γενικά επωφελής για την κοινωνία, εν όλω ή εν μέρει, σκοπός.».

Άρθρο 2

«1. Το Δημόσιο έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει την πιστή και επακριβή εκτέλεση της βούλησης των διαθετών και δωρητών.

2. Οι διατάξεις του παρόντος κώδικα εφαρμόζονται συμπληρωματικά, εφόσον τα σχετικά θέματα δεν ρυθμίζονται καθόλου ή ρυθμίζονται ελλιπώς στη συστατική πράξη. Οι κανόνες δημόσιας τάξης του κώδικα υπερισχύουν σε κάθε περίπτωση.».

Άρθρο 12

«1. Συγκροτείται Μητρώο Κοινωνοφελών Περιουσιών (Μητρώο Εθνικών Κληροδοτημάτων) στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά οι περιουσίες του παρόντος Κώδικα».

Άρθρο 16

«1. Στο Υπουργείο Οικονομικών καταρτίζεται και τηρείται Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων, από το οποίο επιλέγονται με κλήρωση που διενεργεί η αρμόδια αρχή, τα πρόσωπα που διορίζονται από αυτήν ως εκκαθαριστές κοινωνοφελών περιουσιών και οι εκτελεστές διαθηκών, όταν δεν ορίζονται από τη συστατική πράξη ή παρίσταται ανάγκη αντικατάστασης των οριζομένων, καθώς και οι κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών...».

Άρθρο 17

«1. Όταν η εκκαθάριση ή η εκτέλεση του κοινωνοφελούς σκοπού ή έργου δεν ανατίθεται με τη συστατική πράξη στον κληρονόμο ή κληροδόχο ή εκτελεστή διαθήκης, διορίζεται εκκαθαριστής της κληρονομίας με απόφαση της αρμόδιας αρχής, μετά από κλήρωση, κατά την παρ. 1 του άρθρου 16. Ο διοριζόμενος οφείλει, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης διορισμού, να δηλώσει εγγράφως την αποδοχή στην αρμόδια Αρχή, ...αλλιώς τεκμαίρεται άρνηση του διορισμού....

6. Ο εκκαθαριστής, ο εκτελεστής και ο διοικητής του ιδρύματος θεωρείται ότι ασκούν, μετά την αποδοχή του διορισμού τους, δημόσιο λειτούργημα και υπάγονται ως προς την άσκηση του στην εποπτεία και τον έλεγχο της αρμόδιας αρχής.».

Άρθρο 22

«1. Μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την αποδοχή του διορισμού του, ο εκκαθαριστής περιουσίας του παρόντος κεφαλαίου διενεργεί απογραφή της περιουσίας...

3. Στις ενέργειες εκκαθάρισης περιλαμβάνονται, ιδίως, η περιέλευση των πραγμάτων της περιουσίας στην κατοχή του εκκαθαριστή, η λήψη μέτρων για τη διατήρηση ή συντήρηση των στοιχείων της, η είσπραξη απαιτήσεων και η πληρωμή χρεών ή βαρών της περιουσίας, η εκποίηση κινητών και ακινήτων, η εκμίσθωση κινητών ή ακινήτων και η σύναψη συμβάσεων εφόσον δεν αντιβαίνουν στο σκοπό ταχείας εκκαθάρισης της περιουσίας, η δικαστική εκπροσώπηση, ο συμβιβασμός και κάθε άλλη πράξη σχετική με την εξακρίβωση των στοιχείων της περιουσίας και τα δικαιώματα ή τις απαιτήσεις επ' αυτής, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κώδικα.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 1914,1916,1917,1920 και 1921 του Αστικού Κώδικα εφαρμόζονται συμπληρωματικά για τους εκκαθαριστές περιουσιών του παρόντος κώδικα.».

Άρθρο 23

«1. Χρηματικά ποσά κατατεθειμένα σε πιστωτικά ιδρύματα ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.), αναλαμβάνονται από τον εκκαθαριστή, με την προσκόμιση: α) αντιγράφου της διαθήκης, πιστοποιητικού δημοσίευσής της και πιστοποιητικού ότι δεν δημοσιεύθηκε άλλη διαθήκη ή αντιγράφου του εγγράφου δωρεάς και β) αντίγραφο του διορισμού και της αποδοχής του. Τα αναλαμβανόμενα ποσά βεβαιώνονται και εισπράττονται ως δημόσια έσοδα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.».

Άρθρο 40

«1. Περιουσίες που καταλείπονται υπέρ κοινωφελών σκοπών σε άλλα πρόσωπα, εκτός του Δημοσίου, γίνονται αποδεκτές πάντοτε με το ευεργέτημα της απογραφής και εκκαθαρίζονται από τους εκτελεστές που ορίζονται με τη διαθήκη, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα και συμπληρωματικά τις διατάξεις των άρθρων 2020 έως 2027 του Αστικού Κώδικα. Αν ο οριζόμενος ως εκτελεστής διαθήκης εξέλιπε χωρίς να προβλέπεται από τη συστατική πράξη η αναπλήρωση του, η οικεία περιουσία εκκαθαρίζεται και διοικείται από εκτελεστή που διορίζεται από την αρμόδια αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 έως 21.».

Άρθρο 42

«1. Κατά την εκκαθάριση της περιουσίας ο εκτελεστής διενεργεί πράξεις που προσιδιάζουν στο σκοπό της εκκαθάρισης, όπως την απογραφή της περιουσίας, τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, την είσπραξη απαιτήσεων και

εισοδημάτων των στοιχείων της κληρονομίας, την υπό όρους εκποίηση ακινήτων, κινητών ή τιμαλφών, την εκμίσθωση κινητών και ακινήτων και εν γένει τη συνομολόγηση συμβάσεων που δεν αντιβαίνουν στο σκοπό της ταχείας εκκαθάρισης της περιουσίας, την πληρωμή χρεών και βαρών της κληρονομίας, τη διάλυση ή συνέχιση εμπορικής ή βιομηχανικής επιχείρησης, το συμβιβασμό και την επένδυση κληρονομικής περιουσίας, καθώς και κάθε άλλη πράξη σχετική με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της περιουσίας. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη διαθήκη, για την ενέργεια των παραπάνω πράξεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 28, κατά παρέκκλιση του άρθρου 2021 Α.Κ.».

Άρθρο 67

«1. Κληρονόμοι, κληροδόχοι, εκτελεστές διαθηκών, διαχειριστές, εκκαθαριστές και διοικητές ιδρυμάτων και κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών καταθέτουν σε έναν ή και περισσότερους έντοκους λογαριασμούς όψεως, ταμειυτηρίου ή προθεσμιακούς χρηματικά ποσά που προέρχονται από περιουσίες του παρόντος Κώδικα και ενημερώνουν άμεσα την αρμόδια αρχή για τα στοιχεία των λογαριασμών, με αιτιολόγηση του αριθμού τους και του σκοπού της κατάθεσης.».

Άρθρο 82

«8. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού, καταργούνται:

α) ο α.ν. 2039/1939 (Α` 455),

β) το ν.δ. 430/1970 (Α` 25),

γ) ο ν. 455/1976 (Α` 277),

δ) το β δ. 18.9-20.10/1947 (Α` 223),

ε) τα άρθρα 1865, 1866 εδάφιο δεύτερο και 1869 του Αστικού Κώδικα,

στ) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αφορά θέματα, που ρυθμίζονται από αυτόν ή αντίκεινται στις διατάξεις του.».

Άρθρο 102

« Η ισχύς των άρθρων 1 έως 82 αρχίζει δύο μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος Κώδικα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως....».

13. Στις διατάξεις των άρθρων 826, 829 παρ. 1, 831 παρ. 1 και 833 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 826

«Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί, για να αποτραπεί κίνδυνος, να διατάξει τη σφράγιση πραγμάτων ορίζοντας συγχρόνως συμβολαιογράφο για να τη διενεργήσει. Αρμόδιος είναι ο ειρηνοδίκης της περιφέρειας όπου βρίσκονται τα πράγματα.».

Άρθρο 829

«1. Ο ειρηνοδίκης που διατάζει τη σφράγιση ορίζει μεσεγγυούχο των αντικειμένων που σφραγίζονται και κατά προτίμηση ορίζεται μεσεγγυούχος όποιος τα κατέχει.».

Άρθρο 831

«1. Αν η διατήρηση της σφράγισης δεν είναι αναγκαία ή πρόκειται να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης που διέταξε τη σφράγιση, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, διατάζει την αποσφράγιση. Αποσφράγιση και επανασφράγιση μπορεί να διαταχθεί και για να αποτραπεί ο κίνδυνος ή για άλλο σπουδαίο λόγο.».

Άρθρο 833

«Ο ειρηνοδίκης με την απόφαση που διατάζει την αποσφράγιση ορίζει τα πρόσωπα στα οποία πρέπει να παραδοθούν τα αντικείμενα αφού γίνει η αποσφράγιση. Αν η αποσφράγιση διατάχθηκε για να γίνει απογραφή, ο ειρηνοδίκης μπορεί να επιφυλαχθεί να ορίσει τα πρόσωπα αυτά μετά την ενέργεια της απογραφής. Ο ειρηνοδίκης μπορεί να ορίσει και μεσεγγυούχο για να παραλάβει, μετά την αποσφράγιση και την απογραφή, και να φυλάει τα αντικείμενα, ώσπου να αποφασιστεί σε ποιόν πρέπει να παραδοθούν.».

14. Στη διάταξη του άρθρου 2021 του **Αστικού Κώδικα** ορίζεται ότι:

Άρθρο 2021

«Αν στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου χρειάζεται να εκποιηθούν ακίνητα της κληρονομίας ή δημόσια χρεώγραφα ή μετοχές ή ομολογίες ανωνύμων εταιρειών, ή να συνομολογηθεί δάνειο ή συμβιβασμός, ή αν γίνει δαπάνη που υπερβαίνει τα διακόσια ενενήντα (290,00) ευρώ και δεν συναινεί σ' αυτό ο κληρονόμος, ο εκτελεστής έχει δικαίωμα να επιχειρεί τις πράξεις αυτές ύστερα από άδεια του δικαστηρίου της κληρονομίας. Το δικαστήριο ακούει προηγουμένως τον κληρονόμο, αν αυτό δεν είναι αδύνατο ή ιδιαίτερα δύσκολο.».

15. Στην ειδική νομοθεσία που διέπει το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, η οποία εξακολουθεί και σήμερα να ισχύει, κατ' εξαίρεση των οικείων διατάξεων του Αστικού Κώδικα ή συμπληρωματικώς προς αυτές, και δη στις διατάξεις των άρθρων 2 εδ. α', 3 και 18 εδ. α' του **Προεδρικού Διατάγματος της 30.12.1926/3.1.1927** «Περί συστάσεως και αποδόσεως παρακαταθηκών και καταθέσεων παρά τω Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων» (Α' 1) ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 2

«Κατά ταύτα αι παρά τω Ταμείω Παρακαταθηκών και Δανείων πραγματοποιούμενοι καταθέσεις διακρίνονται εις υποχρεωτικές παρακαταθήκας και εκουσίας καταθέσεις και δύνανται να συνίστανται α) εις μετρητά, β) εις τίτλους του Δημοσίου χρέους του Κράτους, γ) εις έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, δ) εις παν άλλον έγγραφον ή τίτλον δηλωτικόν αξίας κατά νόμον και ε) εις κινητά τιμαλή....»

Άρθρο 3

«Αι υποχρεωτικάί παρακαταθήκαι διακρίνονται εις : α) δικαστικάς β) εγγυοδοτικάς και γ) διοικητικάς. Α' Δικαστικάί. Αι δικαστικάί παρακαταθήκαι, είτε εις μετρητά είτε αυτούσιοι ουδένα αποφέρουσιν εκ του Ταμείου τόκον εις τον δικαιούχον, αποσκοπούσι δε την εξυπηρέτησιν υπαρχούσης ιδιωτικής διαφοράς και είναι ειδικώτερον αι εξής ενδεικτικώς αναφερόμεναι : 1) ... 2) ... 3) ...4) Αι υπό δημοσίων υπαλλήλων συνιστάμεναι, δια τας εις τούτους ένεκα του Δημοσίου αύτων χαρακτήρος εκ κατασχέσεως ή άλλως περιελθόντα ή εμπιστευθέντα χρήματα ή άλλα τιμαλή, τίτλους και αξίας, προς φύλαξιν, διανομήν ή παράδοσιν εις άλλην αρχήν ή ιδιώτην είτε εκ κληρονομίας μεσεγγυήσεως ή άλλως πως ή ως πειστήρια....».

Άρθρο 18

«Η απόδοσις των παρακαταθηκών ενεργείται παρά των Ταμείων παρ' αίς αύται εύρηνται εγγεγραμμένα, εις τόν δικαιούχον ή τον νόμιμον αυτού αντιπρόσωπον επί τη προσκομίσει του γραμματίου της αποδοτέας παρακαταθήκης καί των απαιτουμένων δικαιολογητικών εγγράφων.».

16. Στη διάταξη του άρθρου 20 παρ. 1Γ της με αριθμό **0780/444/1986** (Β' 841) **κοινής υπουργικής απόφασης**, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 1599/1986 «Σχέσεις κράτους-πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 75),

ορίζεται ότι για την απόδοση Δικαστικών Παρακαταθηκών απαιτείται «α) ....., β)....., γ) Αντίγραφο πλήρους απόφασης, όταν η απόφαση διατάσσεται με απόφαση Πολιτικού Δικαστηρίου.».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

17. Με το ν.4182/2013 «*Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών και λοιπές διατάξεις*», αντικαταστάθηκε από τις 10.11.2013, ήτοι δύο μήνες μετά την δημοσίευσή του (άρθρο 102,) το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί εθνικών κληροδοτημάτων, δηλαδή, κυρίως, ο ν.2039/1939, αλλά και το Β.Δ 18.9/20.10.1947 «Περί της διοικητικής εποπτείας επί των κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών, του τρόπου διαχείρισεως και εκκαθαρίσεως αυτών και της αντιμισθίας των κηδεμόνων» (άρθρο 82).

Κατά την αιτιολογική έκθεση του νόμου «*Οι κύριοι άξονες της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας προέκυψαν από την μέχρι τώρα εμπειρία εφαρμογής του α.ν. 2039/1939, καθώς και από τα πορίσματα της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής (των ετών 1998 και 2011), αφορούν δε τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου μέσα από την αποκέντρωση της εποπτείας και τη χρήση των σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων, την καταγραφή των κοινωφελών περιουσιών που ήδη υφίστανται και τον έλεγχο της τήρησης των σκοπών που θέτουν οι διαθέτες, τη χρηστή διαχείριση των περιουσιών με έμφαση στον κατασταλακτικό έλεγχο και την τιμωρία περιπτώσεων κακοδιαχείρισης από τους εντεταλμένους για την διαχείρισή τους και την απλούστευση των διαδικασιών με σκοπό την τήρηση των υποχρεώσεων που το Κράτος, δια των οργάνων του, αναλαμβάνει διαχρονικά απέναντι στους διαθέτες και δωρητές των περιουσιών, δηλαδή να τιμήσει την υπόσχεσή του για την τήρηση των επιθυμιών τους, σχετικά με τον τρόπο αξιοποίησης των περιουσιών και την επίτευξη του σκοπού τους.*».

18. Με το (νέο) Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών: α) Μεταβιβάζονται αρμοδιότητες εποπτείας των κοινωφελών

περιουσιών στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (άρθρο 2), β) καθιερώνεται Μητρώο Κοινοφελών Περιουσιών, το οποίο τηρείται κατά κύριο λόγο ηλεκτρονικά, για την υλοποίηση της συνταγματικής πρόβλεψης του άρθρου 109 παράγραφος 3 Σ και την αποτελεσματική παρακολούθηση της καταγραφής, εκκαθάρισης και διοίκησης των περιουσιών (άρθρο 12), γ) οργανώνεται Μητρώο προσώπων, φυσικών και νομικών, στο οποίο μετέχουν πρόσωπα που επιθυμούν το διορισμό τους, τα οποία θα έχουν την υποδομή και την τεχνογνωσία να ασκούν καθήκοντα εκκαθαριστών, εκτελεστών και διαχειριστών των κοινοφελών περιουσιών, καθώς και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών, οι οποίοι αποτελούν τον κατ' εξοχήν κινητήριο μοχλό των διαδικασιών διοίκησης και εκκαθάρισης των περιουσιών, και καθιερώνεται αντικειμενικός και αδιάβλητος τρόπος επιλογής (άρθρο 16), δ) καθιερώνονται τακτικοί και έκτακτοι έλεγχοι όλων εν γένει των κοινοφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών από ελεγκτικά γραφεία που λειτουργούν στη χώρα μας επί τη βάση του ν. 3693/2008 και αποτελούν πιστοποιημένα όργανα λογιστικών ελέγχων καθώς και από την αρμόδια κατά περίπτωση υπηρεσία της Οικονομικής Επιθεώρησης (άρθρα 21 και 31), ε) εισάγονται ευέλικτες διαδικασίες αποτελεσματικής διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας που συνοδεύονται από ασφαλιστικές δικλείδες για την προάσπιση των συμφερόντων των τιμώμενων και του δημοσίου συμφέροντος (άρθρα 22, 23, 31, 42, 67, 71, 72), στ) προβλέπεται ευθύνη των εκτελεστών/εκκαθαριστών σύμφωνα με τις διατάξεις για τους δημοσίους υπολόγους (άρθρο 31), ορίζονται διοικητικές ποινές (πρόστιμο) που επιβάλλονται σε αυτούς για διάφορες παραβάσεις καθώς και ποινικές κυρώσεις (άρθρα 71 και 72).

19. Από τον συνδυασμό των άρθρων 17 και 40 του ν. 4182/2013 προκύπτει ότι οι καταλιπόμενες περιουσίες για την εκπλήρωση κοινοφελών σκοπών σε άλλα πρόσωπα εκτός του Δημοσίου (που ενδιαφέρουν εν προκειμένω) εκκαθαρίζονται από τους εκτελεστές που ορίζονται από τη διαθήκη, αν δε αυτός εξέλιπε χωρίς να προβλέπεται από τη συστατική πράξη η αναπλήρωσή του ή αν με την πράξη διάθεσης κοινοφελούς περιουσίας δεν έχει ανατεθεί η εκκαθάριση ή η εκτέλεση του κοινοφελούς σκοπού ή έργου στον κληρονόμο ή κληροδόχο ή εκτελεστή, η οικεία περιουσία εκκαθαρίζεται και διοικείται από

τον εκτελεστή που διορίζεται με απόφαση της αρμόδιας αρχής από το Μητρώο Εκτελεστών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 επ. Μετά την αποδοχή του διορισμού του ο εκτελεστής-εκκαθαριστής ασκεί δημόσιο λειτούργημα και υπάγεται στην εποπτεία και τον έλεγχο της αρμόδιας αρχής.

20. Κατά την εκκαθάριση της περιουσίας, με την επιφύλαξη διαφορετικών όρων της συστατικής πράξης, ο εκτελεστής διενεργεί πράξεις που προσιδιάζουν στο σκοπό της εκκαθάρισης, όπως την απογραφή της περιουσίας, την περιέλευση των πραγμάτων της περιουσίας στην κατοχή του εκκαθαριστή, τη λήψη μέτρων για τη διατήρηση ή συντήρηση των στοιχείων της, τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, την είσπραξη απαιτήσεων και εισοδημάτων των στοιχείων της κληρονομιάς, την υπό όρους εκποίηση ακινήτων, κινητών ή τιμαλφών, την εκμίσθωση κινητών και ακινήτων και εν γένει τη συνομολόγηση συμβάσεων που δεν αντιβαίνουν στο σκοπό της ταχείας εκκαθάρισης της περιουσίας, την πληρωμή χρεών και βαρών της κληρονομιάς, τη διάλυση ή συνέχιση εμπορικής ή βιομηχανικής επιχείρησης, το συμβιβασμό και την επένδυση κληρονομικής περιουσίας, τη δικαστική εκπροσώπηση καθώς και κάθε άλλη πράξη σχετική με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της περιουσίας. Σημειώνεται ότι οι πράξεις διαχείρισης, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη συστατική πράξη, διενεργούνται κατά παρέκκλιση του άρθρου 2021 ΑΚ, δηλ. χωρίς προηγούμενη άδεια του δικαστηρίου (άρθρο 42 σε συνδυασμό με το άρθρο 22).

21. Ειδικότερα, στο άρθρο 23 του ν. 4182/2013 (στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 42), ορίζεται ότι χρηματικά ποσά που είναι κατατεθειμένα σε πιστωτικά ιδρύματα ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων αναλαμβάνονται από τον εκκαθαριστή, με την προσκόμιση α) αντιγράφου της διαθήκης, πιστοποιητικού δημοσίευσής της και πιστοποιητικού ότι δεν δημοσιεύθηκε άλλη διαθήκη ή αντιγράφου του εγγράφου δωρεάς και β) αντίγραφο του διορισμού και της αποδοχής του. Τούτο πράττει χωρίς να παρεμβάλλεται δικαστική απόφαση, υπό την επιφύλαξη διαφορετικών όρων της συστατικής πράξης, όπως αμέσως ανωτέρω αναφέρθηκε. Του νόμου δε μη διακρίνοντος, στα κατατεθειμένα στο ΤΠΔ χρηματικά ποσά περιλαμβάνονται τόσο τα ποσά που έχουν κατατεθεί από τον ίδιο το διαθέτη όσο και εκείνα που έχουν κατατεθεί με άλλον τρόπο, όπως με σύσταση χρηματικής παρακαταθήκης

λόγω μεσεγγύησης σε εκτέλεση όρου δικαστικής απόφασης. Κατά δε το άρθρο 67 του ίδιου νόμου, τα χρηματικά ποσά που προέρχονται από καταλιπόμενες υπέρ κοινωφελών σκοπών περιουσίες κατατίθενται από τον εκτελεστή/εκκαθαριστή σε έναν ή περισσότερους έντοκους λογαριασμούς όψεως, ταμειυτηρίου ή προθεσμιακούς.

Με τις διατάξεις αυτές, προβλέπεται όχι μόνο υποχρέωση του εκτελεστή να προβεί στην ανάληψη των χρηματικών ποσών που είναι κατατεθειμένα σε πιστωτικά ιδρύματα ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (και στη συνέχεια, στην ασφαλή και επωφελή τοποθέτησή τους σε έντοκους λογαριασμούς), αλλά ταυτόχρονα ιδρύεται και αντίστοιχη υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων και του ΤΠΔ να αποδώσουν τα χρηματικά αυτά ποσά στον εκτελεστή άμα τη προσκομίσει των εγγράφων που η διάταξη του άρθρου 23 απαιτεί, χωρίς προηγούμενη άδεια του δικαστηρίου, εφόσον βεβαίως δεν υπάρχει κάποιο κώλυμα που εμποδίζει την απόδοση.

22. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των προαναφερθεισών διατάξεων των άρθρων 826, 829, 831 και 833 του ΚΠολΔ προκύπτουν τα εξής: Ο ειρηνοδίκης, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί, για να αποτραπεί κίνδυνος, να διατάξει τη σφράγιση πραγμάτων και, στην περίπτωση αυτή, ορίζει μεσεγγυούχο των πραγμάτων που σφραγίζονται. Αν πρόκειται να γίνει απογραφή της κληρονομίας, ο ειρηνοδίκης που διέταξε τη σφράγιση, με αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή και αυτεπαγγέλτως, διατάζει την αποσφράγιση και, ακολούθως την απογραφή, και, στη συνέχεια, μπορεί να διατάξει την επανασφράγιση για να αποτραπεί κίνδυνος ή για άλλον σπουδαίο λόγο. Ο ειρηνοδίκης, με την απόφαση που διατάζει την αποσφράγιση μπορεί να ορίσει και μεσεγγυούχο για να παραλάβει, μετά την αποσφράγιση και την απογραφή, και να φυλάει τα αντικείμενα, ώσπου να αποφασιστεί σε ποιον πρέπει να παραδοθούν. Ο μεσεγγυούχος που ορίζεται κατά τις διατάξεις των άρθρων 826 επ. ΚΠολΔ έχει την υποχρέωση φύλαξης κινητών ή ακινήτων για ένα μεταβατικό διάστημα, ώσπου να διαγνωστεί ή να διαπλαστεί βεβαιότητα δικαίου ως προς τη μελλοντική τύχη αυτών των πραγμάτων (Κώστας Ε. Μπέης Πολιτική Δικονομία Ειδικό Μέρος έκδοση 1993 σελ. 1075).

Ο κατά τα ανωτέρω διορισμός μεσεγγυούχου αποτελεί ρυθμιστικό μέτρο της εκούσιας δικαιοδοσίας και αντιδιαστέλλεται σαφώς από το ασφαλιστικό μέτρο της δικαστικής μεσεγγύησης (άρθρο 725 παρ. 1 ΚΠολΔ), καθόσον τα ασφαλιστικά μέτρα, ως μορφή προσωρινής δικαστικής προστασίας, έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα και συνδέονται τελλολογικά με την κύρια διαγνωστική δίκη και κατ' επέκταση με το ασφαλιστέο ουσιαστικό δικαίωμα που αποτελεί αντικείμενο διάγνωσης, ενώ αντίθετα, στα ρυθμιστικά μέτρα της εκούσιας δικαιοδοσίας δεν υπάρχει ορισμένο δικαίωμα, το οποίο να διασφαλίζεται με το συγκεκριμένο μέτρο μέχρι την κατ' ουσία εκδίκαση της διαφοράς (Λήδα Μαρία Πίψου Δικαστική Μεσεγγύηση σ. 80-84 Sakkoulas-Online.gr).

23. Τέλος, με την κατάθεση των χρημάτων σε πιστωτικό ίδρυμα αποσκοπείται κυρίως η ασφαλής φύλαξη των χρημάτων του καταθέτη (ΑΠ 54/1993, ΕφΑθ 455/2001).

24. Στην προκειμένη περίπτωση,

Οι χρηματικές παρακαταθήκες που έχουν συσταθεί με τα υπ' αριθμ. 563/2017 και 554/2017 γραμμάτια σύστασης χρηματικής παρακαταθήκης υπάγονται στην κατηγορία των δικαστικών παρακαταθηκών. Συστήθηκαν από τον μεσεγγυούχο (στις 19 και 12.04.2017, αντίστοιχα) που ορίστηκε με την με αριθμ. 48/2017 απόφαση του Ειρηνοδικείου Τρικάλων και διατηρήθηκε με την με αριθμ. 52/2017 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου και σε εκτέλεση της τελευταίας αυτής απόφασης, αποδοτέες κατόπιν προσκόμισης δικαστικής απόφασης.

Μετά, όμως, τον διορισμό του εκτελεστή διαθήκης (διορίστηκε στις 07.02.2018 από την αρμόδια Αρχή) που έχει ως έργο του την εκκαθάριση της κληρονομίας, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, δεδομένου ότι δεν αμφισβητείται ότι τα ποσά των γραμματίων ανήκουν στην υπό εκκαθάριση κληρονομία, αλλ' ούτε και υπάρχει κάποιο κώλυμα απόδοσης, όπως βεβαιώνει η ερωτώσα υπηρεσία, νομίμως αποδίδει στον εκτελεστή διαθήκης, αφού τούτο ορίζεται ρητά στις διατάξεις των άρθρων 42 και 23 του ν. 4182/2013, που εφαρμόζονται εν προκειμένω ενόψει της λεπτομερούς ρύθμισης σχετικά με τα του θεσμού του εκτελεστή διαθήκης στο νόμο αυτόν

(ΑΠ 726/2009¹), χωρίς να απαιτείται δικαστική απόφαση, και αφού ελέγξει την πληρότητα και ορθότητα των προσκομιζόμενων εγγράφων που η διάταξη του άρθρου 23 απαιτεί. Η απόδοση δε του ποσού των γραμματίων είναι ανεξάρτητη από την έκβαση των δικών μεταξύ των τέκνων του διαθέτη και του Κοινωφελούς Ιδρύματος, αφού ο εκτελεστής διαθήκης, με την εποπτεία πάντοτε της αρμόδιας Αρχής, θα διαχειριστεί την καταλιπόμενη περιουσία και θα αποδώσει στον κληρονόμο ή μεριδούχους ανάλογα με την κρίση του δικαστηρίου.

25. Καθόσον αφορά στο δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, σημειώνεται ότι οι διατάξεις που εφαρμόζονται (εν όψει του πραγματικού) είναι εκείνες των άρθρων 826 επ. ΚΠολΔ που αφορούν στον ορισμό μεσεγγυούχου, ως ρυθμιστικό μέτρο της εκούσιας δικαιοδοσίας και όχι εκείνες του άρθρου 725 ΚΠολΔ που αφορούν στη διαφορετική περίπτωση της δικαστικής μεσεγγύησης ως ασφαλιστικού μέτρου.

Το έργο του μεσεγγυούχου που ορίστηκε μετά την αποσφράγιση, απογραφή και επανασφράγιση του χώρου του διαθέτη, ήταν η φύλαξη, μεταξύ των άλλων ανευρεθέντων, των χρημάτων μέχρι την δημιουργία βεβαιότητας δικαίου ως προς τη μελλοντική τους τύχη. Έργο, επίσης, του εκτελεστή διαθήκης, μετά την ανάληψη των χρημάτων από το ΤΠΔ είναι όχι μόνο η, για τον ίδιο σκοπό, ασφαλής φύλαξή τους δια της καταθέσεως σε πιστωτικό ίδρυμα αλλά και η περαιτέρω επωφελέστερη αξιοποίησή τους με το έντοκο της κατάθεσης αυτής. Το έργο, επομένως, του εκτελεστή διαθήκης είναι ευρύτερο από εκείνο του μεσεγγυούχου, και το περιλαμβάνει. Εκ τούτου παρέπεται ότι, μετά τον ορισμό του εκτελεστή διαθήκης εξέλιπε πλέον εκ του νόμου ο λόγος διορισμού του μεσεγγυούχου. Επομένως, δεν απαιτείται δικαστική απόφαση που να αίρει τη μεσεγγύηση ούτε διάταξη προς το ΤΠΔ για απόδοση των χρηματικών παρακαταθηκών στους αναγνωρισθησόμενους δικαιούχους, αφού, ως προς το τελευταίο, το Ταμείο, όπως αναφέρθηκε,

---

¹ Με την απόφαση αυτή έχει κριθεί, υπό την ισχύ του προϊσχύσαντος α.ν. 2039/1939, ότι ειδικά για τον εκτελεστή διαθήκης υπέρ κοινωφελών σκοπών εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου αυτού και όχι του Αστικού Κώδικα, λόγω της λεπτομερούς ρύθμισης τα του θεσμού των εκτελεστών διαθήκης.

νομίμως αποδίδει χωρίς δικαστική απόφαση στον εκτελεστή διαθήκης όπως το άρθρο 23 του ν. 4182/2013 ορίζει, και δεν βρίσκει, εν προκειμένω, έδαφος εφαρμογής το άρθρο 20 παρ. 1Γ της κυα 0780/444/1989 που προβλέπει, για την απόδοση, την προσκόμιση δικαστικής απόφασης.

Απάντηση

26. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής:

Επί του πρώτου σκέλους του ερωτήματος: Το Γραφείο Παρακαταθηκών Τρικάλων, νομίμως αποδίδει τις επίδικες χρηματικές παρακαταθήκες στον εκτελεστή διαθήκης Α. Θ., παρόλο που υφίσταται εκκρεμοδικία λόγω άσκησης αγωγής νόμιμης μοίρας των τέκνων του Ι. Π. κατά του Κοινοφελούς Ιδρύματος «ΙΔΡΥΜΑ Μ.Σ.Π.-ΤΡΙΚΑΛΑ»,

Επί του δευτέρου σκέλους του ερωτήματος: Δεν απαιτείται η έκδοση δικαστικής απόφασης για άρση της μεσεγγύησης με διάταξη προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για απόδοση των επίδικων παρακαταθηκών στους αναγνωρισθησόμενους δικαιούχους

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 19 Απριλίου 2023

Η Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Στυλιανή Χαριτάκη

Ανδριανή Κατσαρού

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Πάρεδρος ΝΣΚ